

Var tillbringar ortolanhannen vid Lindåsabacken vintern?

Magnus Persson, Gunnar Selstam, Jan Sondell & Peter Olsson

Under några år har Kvismare Fågelstation varit engagerad i ett projekt med syfte att märka ortolansparvar med ljusloggar för att utröna artens sträckvägar och övervintringsplatser. Populationen i Kvismaren är sårbar och därför har bara några få fåglar märkts där. Här berättas om en återfångad hanne från Lindåsabacken i östra Kvismardalen.

Ortolansparvens vinterviste har varit okänt fram till nu. De senaste åren har Kvismare fågelstation varit engagerad i ett projekt för att svara på frågan var arten övervintrar. Nu har vi data från sju återfångade ortolansparvar, de flesta från Norrland. En detaljerad rapport på dessa kommer under 2015 i *Ornis Svecica*. En av de sju fåglarna är från Kvismaren, nämligen den hanne som märktes vid Lindåsabacken i Kvismaren 2013 och återfångades där i maj 2014. Data från loggen gav oss en fin beskrivning av fågelns sträck och övervintring, se figur 1. Här följer detaljerna.

Hannen med loggnummer F178 (se bild) fick logg påsatt den 7 juli. Den lämnade sedan Kvismaren den 18 augusti och följde då i stort sett storcirkeln, vilket är kortaste avståndet mellan två punkter på jordklotet, mot SV ner mot övervintringsområdet i Afrika (figur 1). Tyvärr är data osäkra för veckorna omkring höstdagjämningen den 22 september då dag och natt är lika långa, men troligen passerade han genom fångstområdet i *les Landes* i Frankrike, dock utan att fastna i fållorna. Höststräcket tog 64 dagar. Då ingår några rastplatser på vägen, som syns i figur 1. Han stannade sedan på övervintringsplatsen i Guinea 580 mil från Kvismaren i drygt fem månader (164 dagar) innan han började sträcket norrut igen.

Vårsträcket tog bara 35 dagar men ändå rastade han sammanlagt 13 dagar, troligen i Marocko. Han återkom till Kvismaren den 14 maj och blev fångad och befriad från loggen av Magnus den 16 maj.

Övervintringsplatsen i Guinea ligger inte långt från det område där också en trastsångare från Kvismaren uppehöll sig

Figur 1. Sträckcykel för hannen vid Lindåsabacken. Blå nedåtriktade trianglar visar brytpunkter i sträckriktningen söderut, gröna uppåtriktade trianglar motsvarande på vårsträcket. Röda trianglar indikerar osäkra platser omkring höstdagjämningen. Siffror med normal stil anger uppehåll i dagar på höststräcket och med fet stil motsvarande på vårsträcket. Gul cirkel anger vinteruppehållsplatsen – i detta fall under en period på 164 dagar. *Migration routes for the male at Lindåsabacken. Blue triangles indicate changes in direction on autumn migration, green triangles indicates the same on spring migration. Red triangles indicate unsure places around the equinox. Numbers with regular style show stops in dayson autumn migration and in bold on spring migration. Yellow circle show the winter ground – in this case 164 days.*

under fyra vintrar, se sidan 2. Hur ser det då ut på denna plats? Vi vet bara var den hållit till med en noggrannhet på cirka ± 10 mil. Om man kollar in området på Googles Earth och på markfoton ser man ett bergigt landskap med bäckar som samlas till större floder. I detta bergsmassiv rinner Senegal-, Niger- och Gambia-floderna upp. Där finns gles savannskog men även buskvegetation och byar med odlad mark. Nederbörden är högre än på den torra savannen längre norrut som också gränsar upp mot Saharaöknen. Det verkar som om ortolanerna under vintern flyger så långt söder om Sahara som behövs för att hitta tillräckligt

Ortolanhannen vid Lindåsabacken, här just ring- och färgmärkt den 12 maj.
Foto: Magnus Persson.
The male Ortolan Bunting at Lindåsabacken, here ringed and colour ringed the 12th of May.

Landskapet i Guinea inte långt från Lindåsahannens övervintningsplats. Foto från Google Maps av Pstrosatko.
Landscape in Guinea close to the wintering place for the Lindåsbacken male. Photo from Google Earth uploaded by Pstrosatko.

med vatten och därmed föda.

Det är ont om observationer av ortolansparvar i Afrika på vintern. Thoma & Menz (2014) har nyligen sammanställt alla tillgängliga data från Västafrika. I särklass flest ortolansparvar har setts vid ett flygfält i Labé, en liten ort i centrala Guinea, vid ett tillfälle >70 ex (11 december 2004) och vid ett annat 200 fåglar (28 februari 2005). Vintervistet för vår ortolanhanne, så som loggen registrerat det, ligger bara ca 50 km från Labé!

Referenser

Thoma, Marco & Menz, Myles H.M. 2014. The Ortolan Bunting *Emberiza hortulana* wintering in West Africa, and its status as a passage migrant in Mauritania. *Malinbus* 36:13-31.

Summary

Kvismare bird observatory is engaged in a project aiming to find out flyways and wintering areas for ortolan buntings by using light-geologgers. Data for one bird recovered in Kvismaren is presented here. Figure 1 shows the flyways and wintering area for the Lindåsabacken male.